

Stiftelsen Allmänna Barnhuset

Stiftelsen
Allmänna Barnhuset

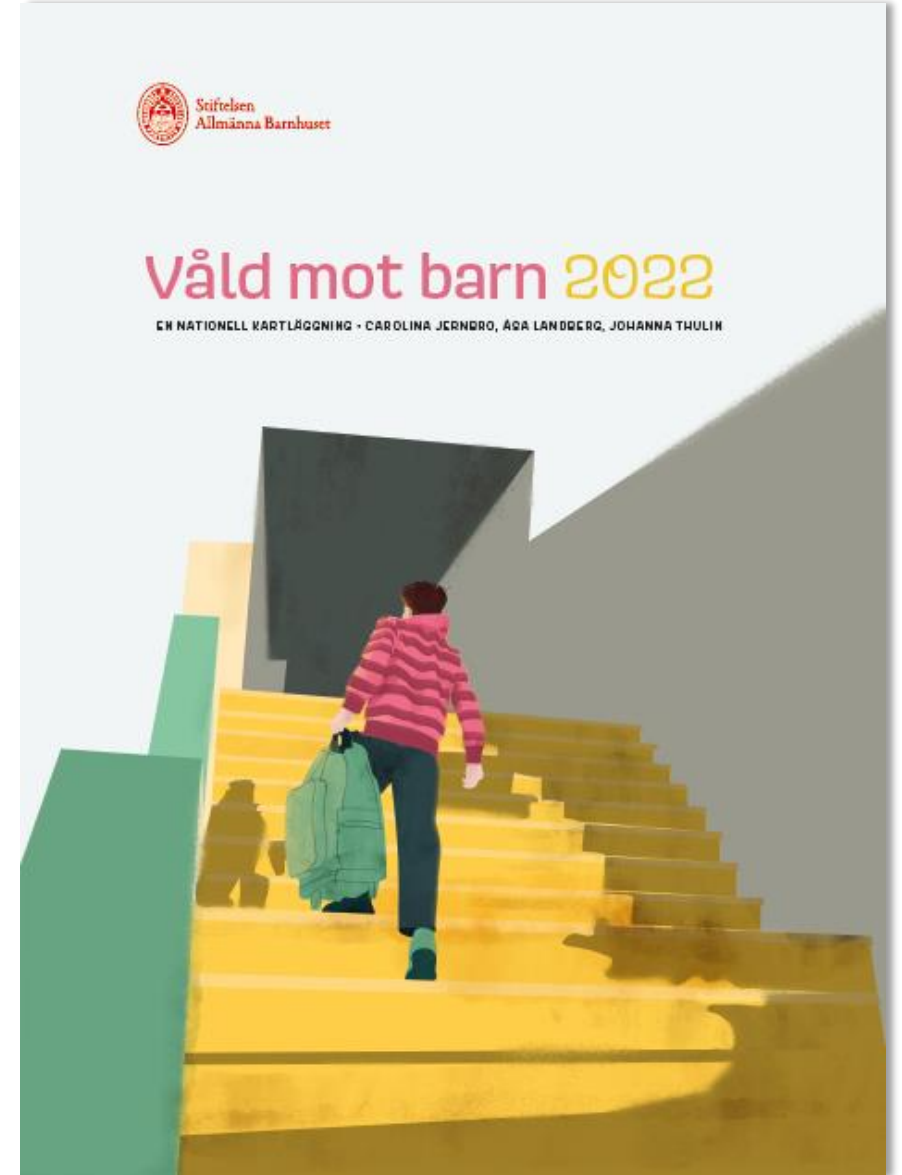
Våld mot barn 2022

En nationell kartläggning

2023-05-10

Carolina Jernbro, sakkunnig Stiftelsen Allmänna
Barnhuset, lektor Karlstads Universitet

Åsa Landberg, sakkunnig Stiftelsen Allmänna Barnhuset

Kartläggningar om våld mot barn i Sverige

2000

- Telefonintervjuer med 1609 föräldrar (80,5% svarsfrekvens)
- Elevenkät besvarad av 1764 elever i åk 4 & 6 (78% svarsfrekvens)
- Postenkät besvarad av 1576 20-åringar (63% svarsfrekvens)

2006

- Enkät besvarad av 1692 föräldrar (77% svarsfrekvens)
- Enkät besvarad av 2510 elever i åk 4, 6 & 9 (92% svarsfrekvens)

2011

- Enkät besvarad av 1354 föräldrar till barn 0-12 år, (54% svarsfrekvens)
- Elevenkät besvarad av 3202 elever i åk 9 (84% svarsfrekvens)

2016 - 2018

- Elevenkät besvarad av 4741 elever i åk 9 och åk 2 gymnasiet (78,5% svarsfrekvens)
- Djupintervjuer med 17 föräldrar
- Enkät besvarad av 1051 föräldrar, 42% svarsfrekvens)

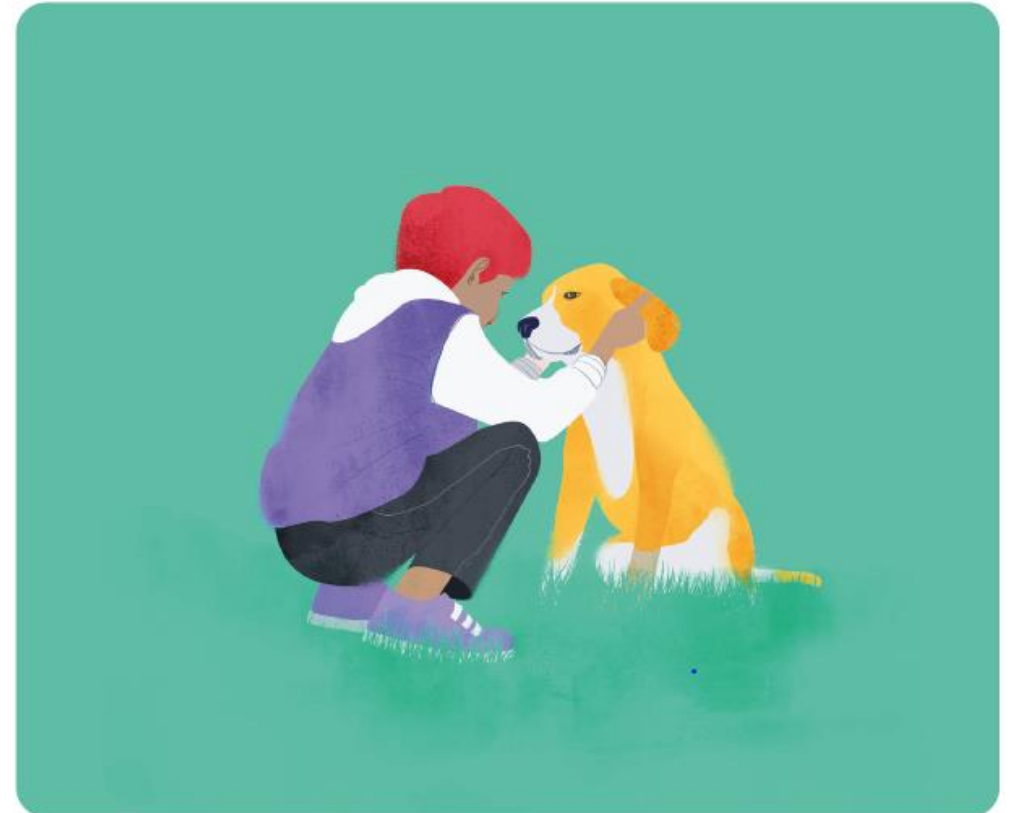
2021 - 2022

- Enkät till 4000 slumpmässigt utvalda föräldrar (985 svarande)
- Intervjuer med 14 föräldrar om stöd till våldsutsatta barn utifrån föräldrars perspektiv
- Elevenkät besvarad av 5820 elever i åk 9 under våren 2022

Syfte

Syftet med elevstudien var att följa upp de tidigare elevstudierna om våld mot barn avseende förekomst, attityder till uppfostringsvåld och riskfaktorer. Syftet var också att undersöka avslöjande av våld, stöd och bemötande samt effekter av pandemin.

Metod

- Webbenkätundersökning genomförd i årskurs 9 i grundskolan under våren 2022 med hjälp av Statisticon
- 5820 elever från 149 skolor runt om i landet deltog (74 % av tillfrågade elever)
- Vi frågade om sju former av våld (ur ett livstidsperspektiv):
 - fysiskt våld från vuxen
 - psykiskt våld från vuxen
 - försummelse
 - våld mellan vuxna i familjen
 - sexuella övergrepp
 - mobbning
 - våld i egen parrelation

Förekomst av våld

- 57 procent av eleverna hade utsatts för någon form av våld.
- 40 procent hade utsatts för våld av någon vuxen person (fysiskt och psykiskt våld, försummelse, sexuella övergrepp eller att ha upplevt våld mot en förälder).
- 29 procent hade utsatts för våld av en förälder (fysiskt och psykiskt våld, försummelse, sexuella övergrepp eller att ha upplevt våld mot en förälder).
- 40 procent hade utsatts för våld av en jämnårig (mobbing, sexuella övergrepp eller våld i egen parrelation).
- 16 procent var multiutsatta – utsatta för 3-7 former av våld.

Stiftelsen
Allmänna Barnhuset

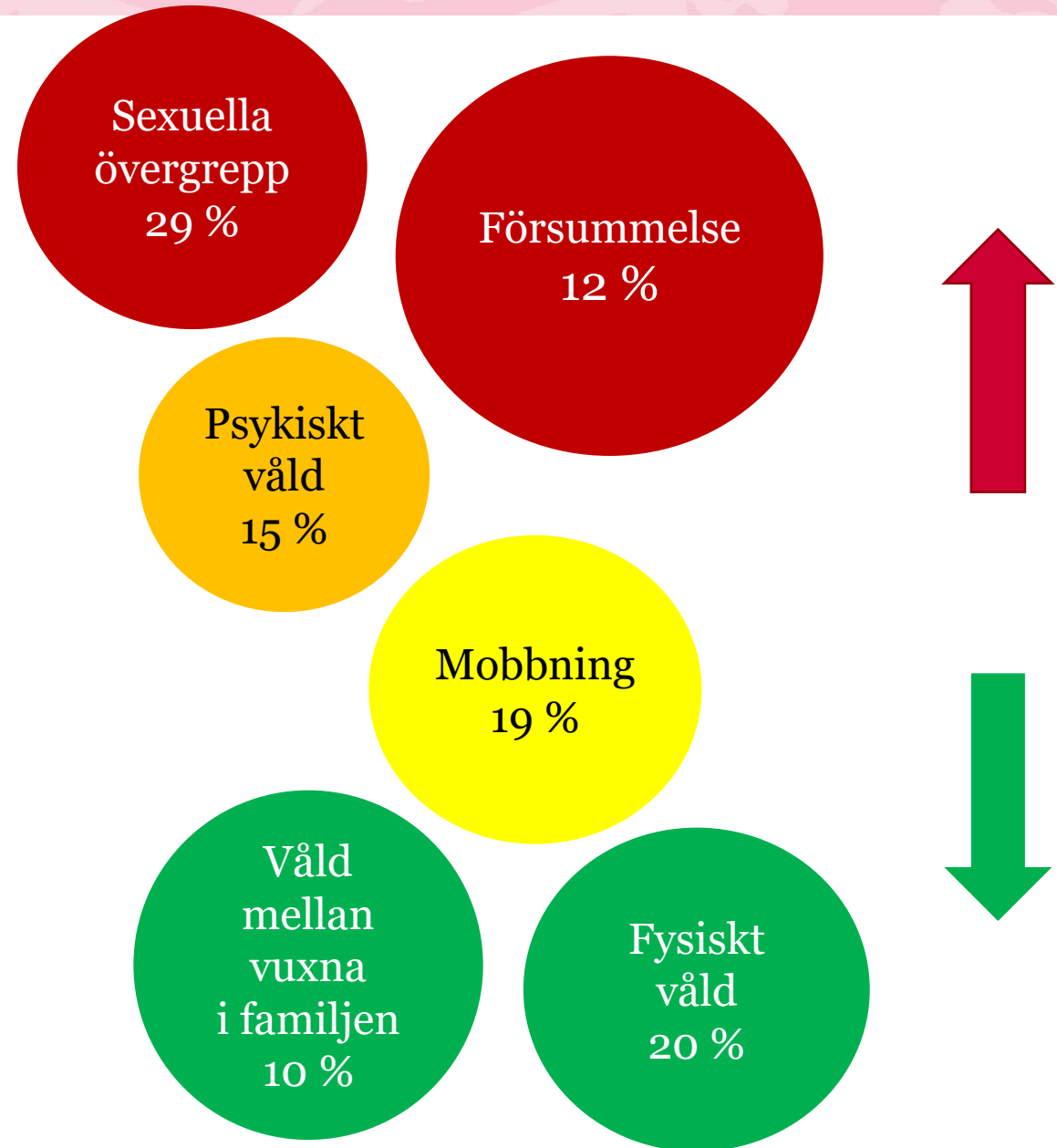
Ingen minskning av vuxnas våld mot barn

Andelen elever som utsatts för
våld av vuxna är densamma
som i senaste studien 2016

Vissa former av våld ökar.

Våld i egen parrelation

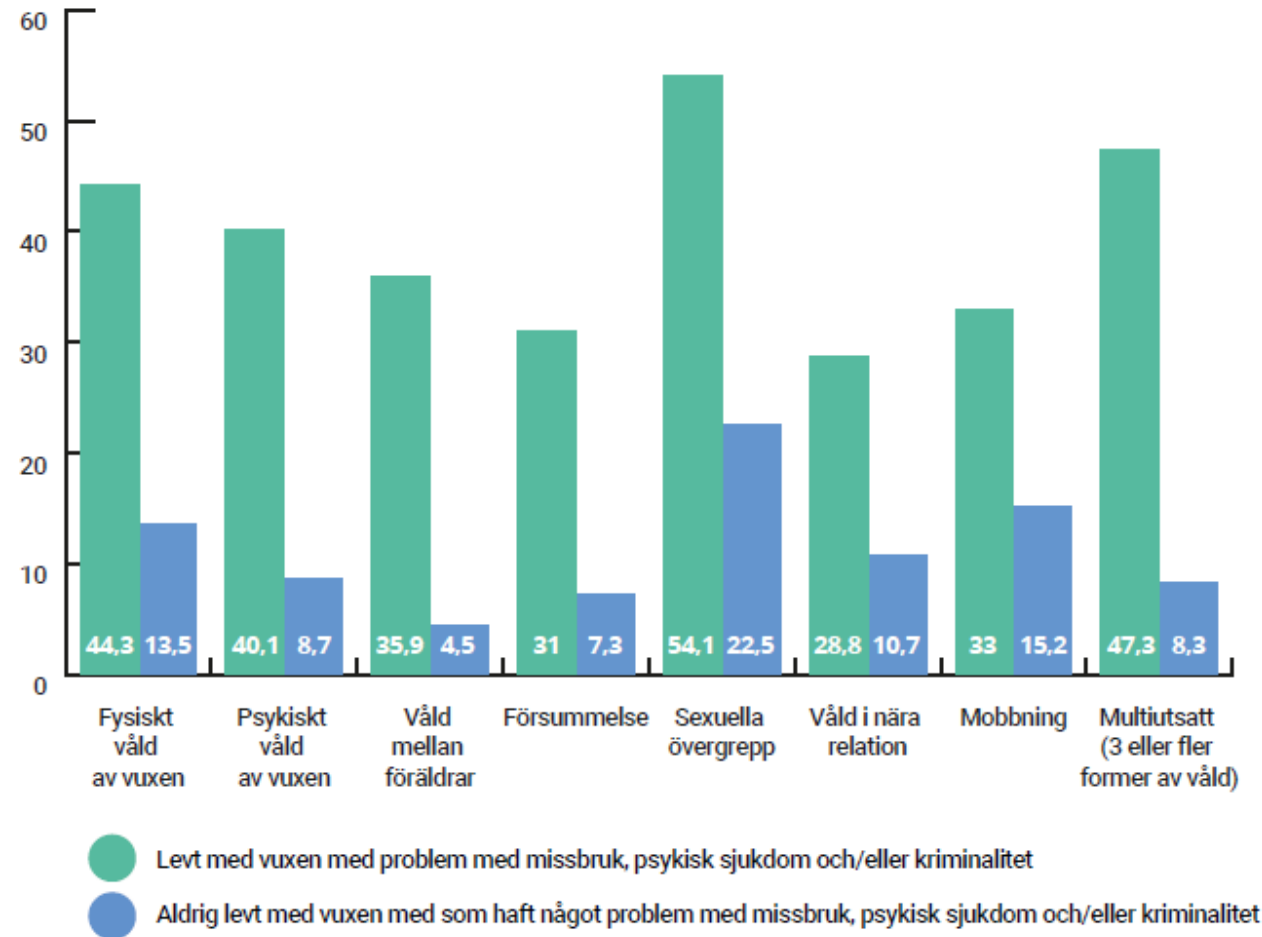
- 50 procent av eleverna hade haft en relation/dejtat någon.
- 31 procent av de elever som haft en relation uppgav att de varit utsatta för våld i en egen parrelation.
- Digitalt våld var vanligast följt av psykiskt våld.
- 9 procent hade varit utsatta för ett sexuellt övergrepp av en partner.
- 8 procent bland dem som haft en relation hade utsatts för fysiskt våld i relationen.
- Flickor och icke-binära var betydligt mer utsatta för alla former av våld i egen parrelation än pojkar.

De främsta riskfaktorerna för våld

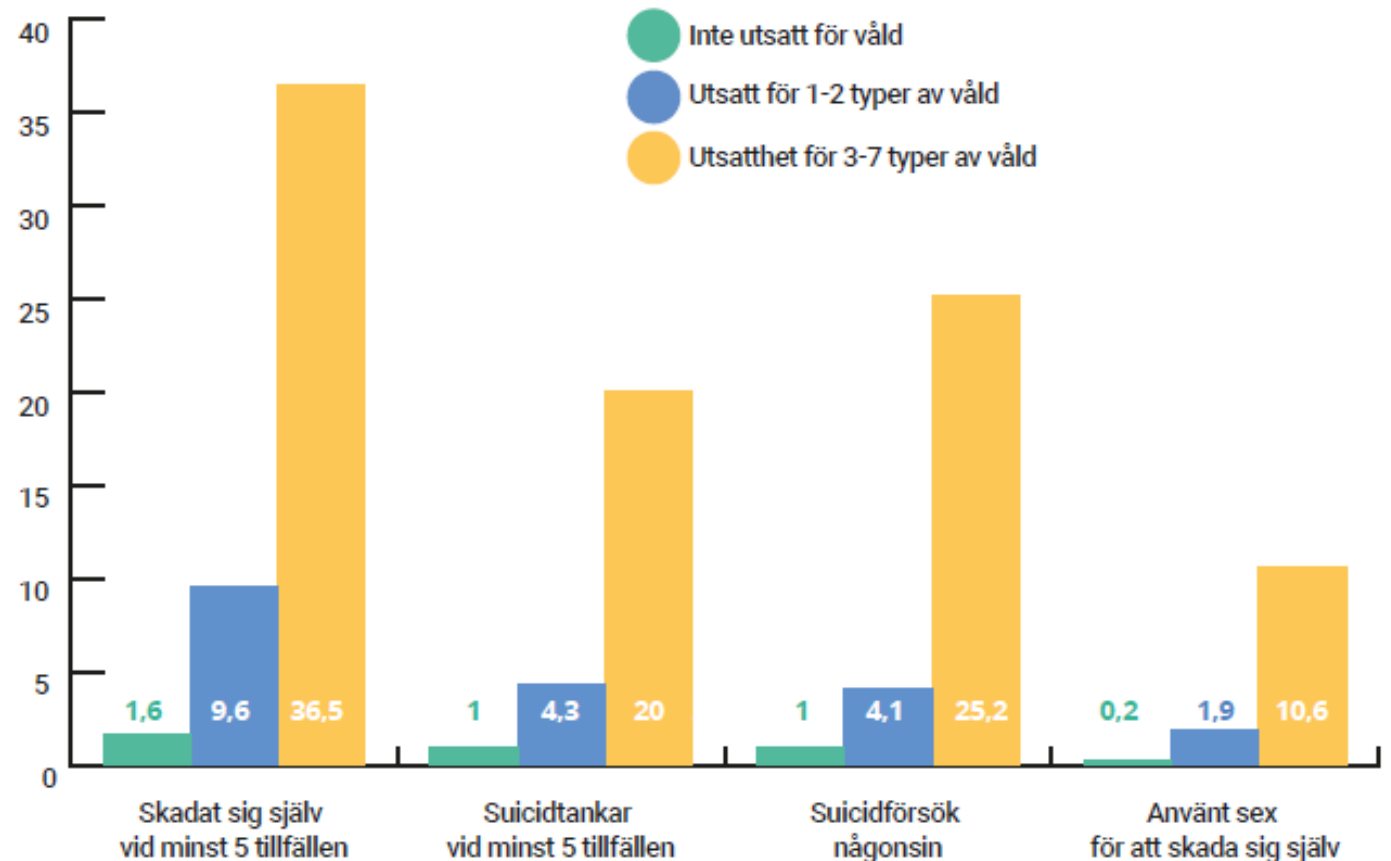
- Flickor och icke-binära mer utsatta än pojkar
- Elever födda utanför Norden
- Dålig familjeekonomi och att inte bo med båda föräldrarna
- Elever med funktionsnedsättningar/kroniska sjukdomar
- Elever med begränsningar i val av framtida partner och oskuldskrav
- Elever vars föräldrar är oense om boende och umgänge och placerade elever
- Elever som lever med vuxna som har problem med alkohol och/ eller andra droger, psykisk sjukdom, försökt att ta sitt liv/tagit sitt liv eller varit dömd för flera brott

Våld, hälsa och skolprestation

- Våldsutsatta mår betydligt sämre – var fjärde multiutsatt elev mår dåligt till skillnad från 2 % bland icke-utsatta
- Psykosomatiska besvär vanligare bland våldsutsatta
- Självskadebeteende, suicidtankar och suicidförsök är starkt kopplat till våld
- En betydligt högre andel våldsutsatta elever upplevde att de presterade sämre i skolan än sina klasskamrater än icke-utsatta (25 % vs 15 %)

De allra flesta fortsätter att bo tillsammans med en våldsam förälder

Kontakt med en förälder som varit våldsam mot den andre föräldern %

Kontaktform	Mamma	Pappa
Vi bor ihop (heltid eller varannan vecka)	91	67
Vi bor inte ihop, men träffas regelbundet (t.ex. varannan helg)	5,5	9,2
Vi träffas enstaka gånger per år	2,5	10
Vi har ingen kontakt alls	1,1	14

Kontakt med en förälder som utsatt eleven för fysiskt våld %

Kontaktform	Mamma	Pappa
Vi bor ihop (heltid eller varannan vecka)	91	78
Vi bor inte ihop, men träffas regelbundet (tex varannan helg)	4	7,4
Vi träffas enstaka gånger per år	2,7	7,2
Vi har ingen kontakt alls	2,1	7,1

Kontakt med förälder som utövat våld

- Drygt fyra femtedelar av de elever som bodde minst halva tiden med en förälder som varit våldsam mot dem eller den andre föräldern uppgav att de var nöjda med det.
- Bland elever som hade umgänge (t.ex. varannan helg) med en våldsam förälder var det vanligare att eleverna önskade mer kontakt med den våldsamma föräldern än att de önskade mindre kontakt, men bägge delarna förekom.
- Bland elever som hade kontakt några gånger per år eller ingen kontakt alls med en våldsam förälder var en stor majoritet antingen nöjda med det eller önskade ännu mindre kontakt, men det fanns en grupp elever som önskade mer kontakt än de hade.
- **Det är tydligt är att långt ifrån alla barn hade den kontakt som de önskade med sin våldsamma förälder och att det därmed finns behov både av att erbjuda stöd för att förbättra kontakten för de barn som vill och skydda de barn som vill ha mindre kontakt.**

Att berätta om fysiskt våld/uppleva våld

- Majoriteten av eleverna hade berättat för någon (58 %). De flesta hade berätta för en jämnårig (syskon, jämnårig vän, flickvän/pojkvän).
- 17 procent hade berättat för en professionell
- Pojkar berättade mer sällan än flickor och icke-binära

Avslöjat våldet ¹ för:	% (n)
Syskon	24,0 (157)
Förälder/närstående vuxen	19,0 (124)
Jämnårig vän	24,9 (163)
Flickvän/pojkvän	8,9 (58)
Personal inom skola (t ex lärare, skolsköterska, kurator)	8,3 (54)
Socialtjänsten	10,2 (67)
Polis	4,9 (32)
Hälso- och sjukvård, ex BUP	6,4 (42)
BRIS, jourhavande kompis eller liknande	3,8 (25)
Personal på ungdomsmottagning	2,8 (18)
Vuxen i förening eller liknande	2,0 (13)
För annan person	4,0 (26)

¹ I denna analys ingår de som både utsatts för fysiskt våld och upplevt fysiskt våld mellan vuxna.

Att berätta om sexuellt våld

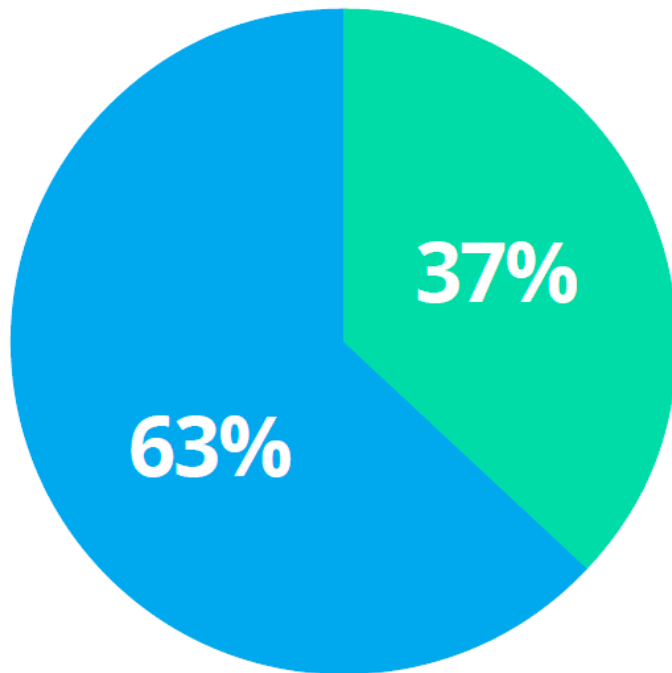
- 56 procent hade berättat för någon om övergreppen, oftast för en jämnårig.
- 10,5 procent hade berättat för en professionell
- Pojkar berättade mer sällan än flickor och ickebinära -skillnaden var ännu större än vid fysiskt våld/uppleva våld

Avslöjat sexuella övergrepp för:	% (n)
Syskon	9,1 (148)
Förälder/närstående vuxen	17,3 (280)
Jämnårig vän	38,7 (626)
Flickvän/pojkvän	9,3 (150)
Personal inom skola (t ex lärare, skolsköterska, kurator)	6,6 (107)
Socialtjänsten	2,1 (34)
Polis	4,4 (71)
Hälso- och sjukvård	3,2 (52)
BRIS, jourhavande kompis eller liknande	1,9 (30)
Personal på ungdomsmottagning	2,2 (36)
Vuxen i förening eller liknande	1,1 (17)
För annan person	2,5 (40)

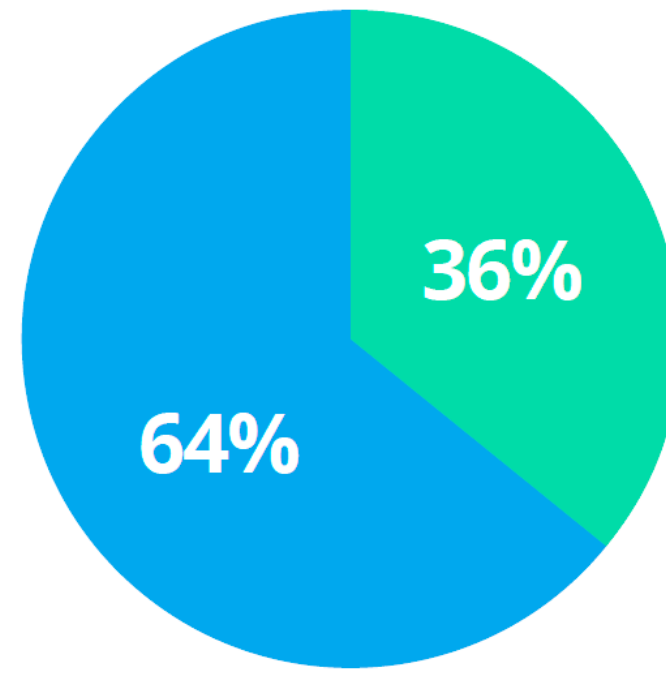
Många barn önskar att de berättat tidigare

Önskat att jag berättat tidigare
om fysiskt våld/uppleva våld

● Stämmer
● Stämmer inte

Önskat att jag berättat tidigare
om sexuella övergrepp

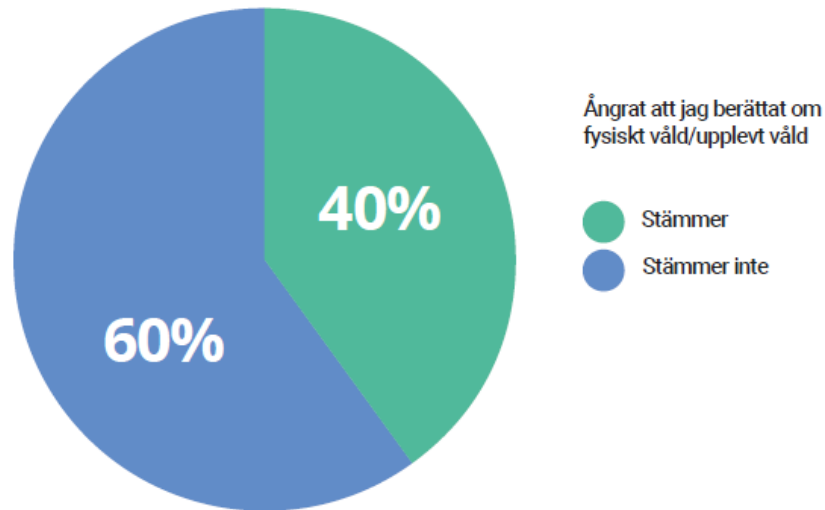

● Stämmer
● Stämmer inte

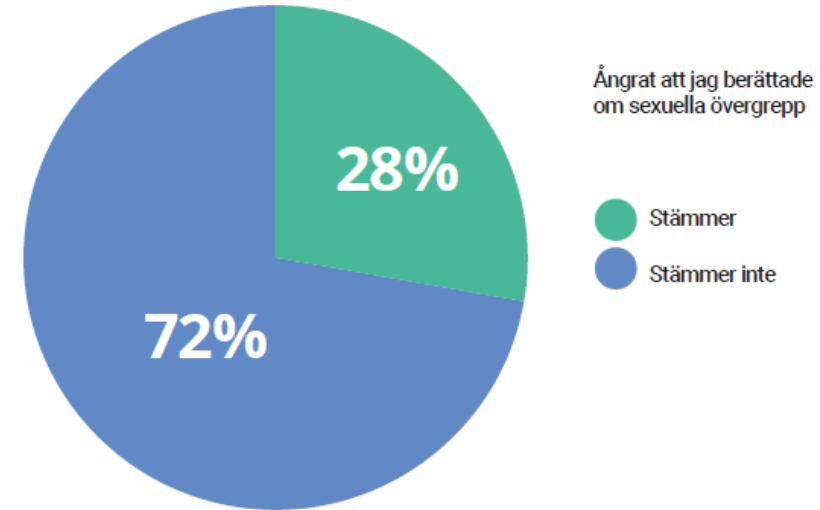

Brister i bemötande när barn berättar får konsekvenser

En stor majoritet har känt sig trodda och lyssnade på,
men ifrågasättanden, ryktesspridning, hot och fortsatt våld var alltför vanligt.

FIGUR 17. Andel elever som ångrat respektive inte ångrat att de berättat om fysiskt våld och våld mellan vuxna i familjen (n=299).

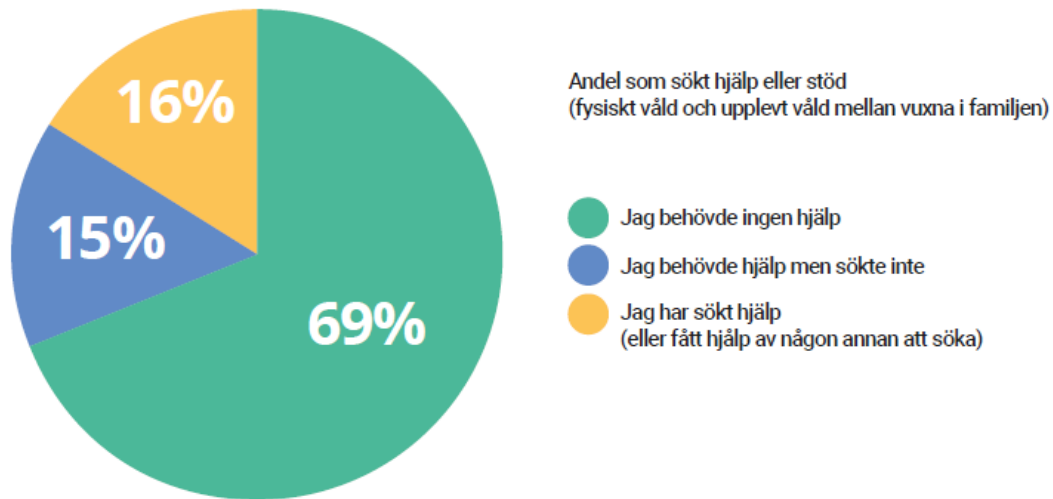

FIGUR 20. Andel elever som ångrat respektive inte ångrat att de berättat om sexuella övergrepp (n=785).

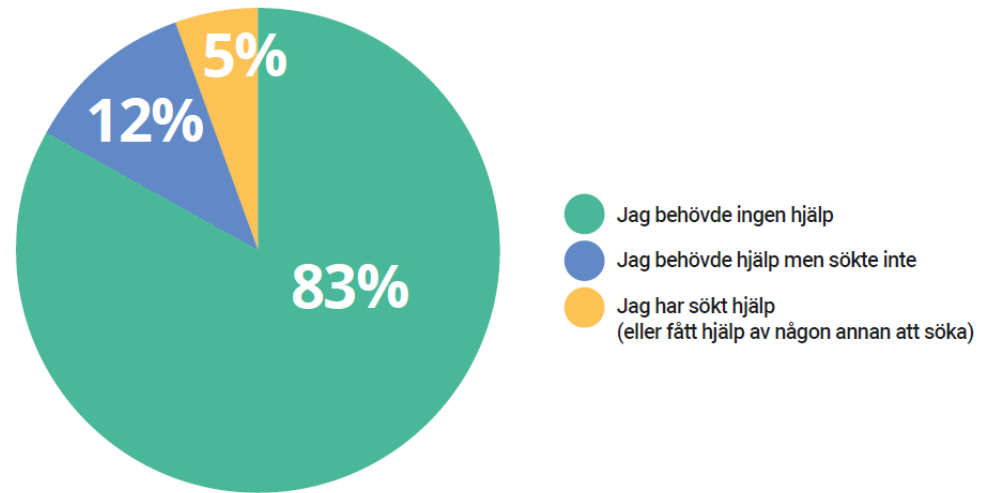
Professionellt stöd

Få har fått professionellt stöd- en betydande andel var missnöjda med det de fått

FIGUR 21. Andel av elever som sökt stöd och hjälp bland de elever som utsatts för fysiskt våld av vuxen och upplevt våld mellan föräldrar (n=606).

Andel som sökt hjälp eller stöd (sexuella övergrepp)

FIGUR 23. Andel elever som sökt stöd och hjälp bland de elever som utsatts för sexuella övergrepp (n=1515).

Vägen framåt

- Förebyggande arbete på olika nivåer
- Psykisk sjukdom, missbruk eller kriminalitet hos föräldrar behöver förebyggas och uppmärksammas
- Bättre utbildning om våld mot barn bland professionella som möter barn
- Tydlig information till såväl vuxna som barn och unga om vart de kan vända sig om ett barn är utsatt eller behöver stöd
- Förbättrat stöd och förbättrat bemötande
- Behov av fortsatt forskning

Stiftelsen Allmänna Barnhuset